

דידע לה בתחומין – תחומין שבת in regards to He knew about

OVERVIEW

אבות מלאכות which states that there are forty-nine teaches us that if one transgressed all the מלאכות (in a שבת ושגגת מלאכות) he will be forty-nine חטאות. The גמרא asked that according to ר"ל who requires שגגת לאו (meaning he is not aware that there is a prohibition to do this מלאכה) how can there be a שבת, ¹ since he is not aware that שבת is different from any other day of the week. תוספות discusses possible alternate answers to this question

anticipates and rejects a possible solution:

לא מצי למימר דידע לה בדאיסי² –

The גמרא **could not have answered that he knew** that it was שבת regarding the מלאכה which איסי maintains that you are פטור if you transgress it. The reason is because -

דבהווא נמי חייב חטאת³ כדפירשתי בפרק קמא (דף ו,ב בדיבור המתחיל הא קא משמע לן) –

Even regarding that מלאכה he is still חייב a חטאת, as I explained in the first פרק; he is (only) פטור from סקילה if he did it בזיד.

תוספות asks:

תימה לרבינו יצחק דאמאי לא קאמר דידע לה לשבת בעשה –

And the ר"י finds the גמרא's question (of שבת במאי) **astonishing! For why did not the גמרא answer that he knew it was שבת** in the sense that there is a **positive commandment (מצות עשה)** to rest on שבת -

דכתיב וביום השביעי תשבות וגומר (שמות כג)⁴ וכתיב נמי ושמרתם את השבת (שם לא)⁵ :

As is written, 'and on the seventh day you shall rest' and it is also

¹ See later on ע,ב where the גמרא discusses whether by שגגת שבת ושגגת מלאכות he is חייב more than one חטאת.

² איסי maintains (see ו,ב) that (even though) there are forty-nine מלאכות; however he is not חייב for one מלאכה, but we are not sure which מלאכה he was referring to. תוספות is now assuming that איסי meant he will not be חייב a חטאת if he did this בשוגג מלאכה. Let us say that this person was aware only that this מלאכה is forbidden, but he did not know that the other forty-eight מלאכות are forbidden. Therefore if he did all the מלאכות he will be חייב a חטאת for each one (since he knew that it was בדאיסי). See TIE ד"ה 'א תוס' ד"ה שבת ו,ב. ואמר (footnote # 8) and ד"ה הא.

³ Therefore when the משנה states forty-nine it means that he is required to bring forty-nine חטאות, and if he knew בדאיסי, then he would only bring forty-eight חטאות. We must therefore assume that he did not know any מלאכות even בדאיסי, so how was he aware that it was שבת?!

⁴ פסוק יב.

⁵ פסוק יד.

written 'and you shall guard the שבת'. He knew that one must rest on שבת; however he was not aware that the specific מלאכות are בלאו אסורים בלאו. It is a שבת זדון and a מלאכה; therefore he is חייב for each מלאכה. תוספות does not answer this question.⁶

SUMMARY

גמרא maintains that one מלאכה is פטור from סקילה, but is חייב חטאת. The גמרא should have said that he was aware of the עשה of תשבות.

THINKING IT OVER

When תוספות suggests that he knew שבת through the עשה, does תוספות mean that he knew that for doing the מלאכות (לט) one transgresses the עשה, or that he was generally aware that one must rest on שבת, but he was not aware which type of work is included in this עשה?

APPENDIX

לא מצי למימר דידע ליה בלאו דמחמר למאן דאמר בפרק בתרא דאין בו חטאת דכיון דסבור דעצמו מותר בכל המלאכות כל שכן שסבור שאינו מזהר על בהמתו –

The גמרא could not have answered that he was aware of the לאו דמחמר (not to lead your animal while working) according to the one who maintains in the last פרק, that there is no חטאת for מחמר; for since he assumes that he is permitted in all the מלאכות, he certainly does not assume that he is obligated to prevent his animal from working - ולא מצי למימר דידע ליה בהבערה אליבא דרבי יוסי דהא קתני ליה במתניתין –

And the גמרא could not have answered that he knew שבת regarding the מלאכה of burning according to ר"י (who maintains that ללאו יצא and there is no קרבן for הבערה), for the משנה mentions הבערה as one of the מלאכות for which you bring a קרבן - וליכא למימר דידע לה בתולדה דכיון דלא ידע אבות כל שכן תולדות –

And we cannot say that he knew a תולדה (but not the אבות); for since he did not know the אבות, he certainly did not know the תולדות - וליכא למימר דידע לה בסקילה דאם כן לא שב מידיעתו הוא –

And we cannot say that he knew there is סקילה for חילול שבת, but did not know there is a חייב סקילה since he knew you are חייב סקילה; for in that case he is not מידיעתו שב - ואין סברא לומר כגון שטעה בשיעורין כגון דסבר דלא מיחייב אלא בהעביר ה' אמות ברשות הרבים או בתופר ג' תפירות וכותב ג' אותיות –

And it is illogical to say for instance he made a mistake in the amount (required to be עובר) for instance he assumed that one is not חייב unless he carried five אמות in a רה"ר (instead of four) and one is required to sew three stitches (instead of two), or write three letters (instead of two) -

דלא שכיח שישכח ויאמר מדעתו שיעור שאינו [תוספות ישנים].

For it is uncommon that he should forget (the correct שיעור) and say on his own an incorrect שיעור.

⁶ See אשי ישראל, and שבת של מי, חת"ס בשם ר' אברהם בן הרמב"ם.